

Aan de leden van de Gemeenteraad van
de Gemeente Haarlem

Betreft : Lange Wijngaardstraat 14 te Haarlem
Datum : 9 november 2018

Geachte raadsleden,

Bij brief van 3 juli 2015 vroeg ik het college van BenW van Haarlem aandacht voor de deplorabele staat waarin het monumentale pand aan de Lange Wijngaardsteeg 14 te Haarlem verkeert. Hoewel het om een historisch zowel als architectonisch waardevol pand gaat, kreeg ik indertijd een nietszeggend antwoord. Als ik mij goed herinner verschool de gemeente zich achter het feit dat men er niets tegen kon doen dat al decennia krakers in het huis zitten die het pand ernstig verwaarlozen, omdat er geen sprake zou zijn van een overwegend belang om verandering in de situatie te brengen, en dat er ook geen derden waren met plannen voor het pand.

Het is de wereld op zijn kop dat huizenbezitters de pin op de neus krijgen d.m.v. een aanschrijving als sprake is van achterstallig onderhoud, terwijl de gemeente zelf een pand als deze voormalige synagoge (zie bijlage) aan zijn lot overlaat. Je kunt je gevoeglijk afvragen waarom de gemeente in dit geval zichzelf niet een aanschrijving stuurt...

Op grond van een artikel in het Haarlems Dagblad van 29 mei vorig jaar kreeg ik weer hoop. Hieruit bleek dat de gemeente de zaak wilde oppakken door het pand aan de krakers te verkopen of eventueel verhuren.

Misschien is mij iets ontgaan, maar ik heb de stellig indruk dat nog steeds geen vooruitgang is geboekt.

Met het oog op behoud van de historische panden die onze binnenstad tot een sieraad maken, wil ik er bij u en het college voor pleiten actie te nemen en het pand te behouden voor ons nageslacht. Ik wil er voor pleiten dat de gemeente met het oog hierop ook harde randvoorwaarden stelt voor het behoud van het pand.

Als verkoop of verhuur aan de krakers geen optie is, dan is verkoop aan derden dat wel. Dat zal in de huidige situatie van schaarste op de woningmarkt geen enkel probleem opleveren. In dat geval is er ook alle aanleiding om de krakers de deur te wijzen. Het is werkelijk van de gekke dat krakers decennia lang gratis mogen wonen. Ik heb hier principieel bezwaar tegen, en formeel is kraken ook verboden sinds 2010.

Bij voorbaat dank voor uw aandacht,

Met vriendelijke groet,

J. de Savornin Lohman

Achtergrondinformatie.

5. Het gemeenschapshuis in de Lange Wijngaardstraat
sluiten
3417 Nederlands Israëlitische Gemeente te Haarlem

5. Het gemeenschapshuis in de Lange Wijngaardstraat

Organisatie: [Noord-Hollands Archief](#)

laatste wijziging 21-03-2017

Het steeds verder in verval raken van het oude synagogegebouw, dat na de bouw van de nieuwe synagoge als vergaderruimte gehandhaafd bleef, noodzaakte tot het vinden van een alternatief. Met de groei van de gemeente was de behoefte ontstaan aan een gemeenschapshuis, waarin een administratielokaal, vergaderruimte, school, rituele badinrichting en kosterswoning ondergebracht konden worden. Na lang zoeken naar een geschikte locatie werd tenslotte besloten om grond aan te kopen in de Lange Wijngaardstraat naast het pand waarin de godsdienstschool gevestigd was. Nadat dit gebouwtje was afgebroken, werd op de laatste dag van augustus 1887 de eerste steen voor de nieuwbouw gelegd, zoals nu nog te lezen is op een gevelsteen in het gebouw. De inwijding volgde op 22 juni van het volgende jaar.

De rituele badinrichting, gesitueerd op de binnenplaats van de conciërgewoning, was vooral van belang voor de vrouwen, omdat zij hiervan na iedere menstruatie gebruik dienden te maken. Ook voor hun huwelijk moesten zij zich door middel van een onderdompeling in het bad laten 'reinigen'. De zorg voor het bad werd opgedragen aan de vrouw van de conciërge. (Slechts gehuwde vrouwen en weduwen kwamen voor deze functie in aanmerking.) Voor het gebruik van het bad moest betaald worden maar onvermogenen mochten gratis baden.

Het gemeenschapsgebouw ging ook onderdak bieden aan het secretariaat van het Joles-ziekenhuis (1930) en het kantoor van het Synagogaal Ressort Noord-Holland (1937).

Evenals de synagoge werd ook het gemeenschapshuis in de oorlog door de bezetter gevorderd en verhuurd aan de firma Enschedé. Na de Bevrijding nam de Joodse gemeenschap het weer in gebruik, onder andere als tijdelijke synagoge. Met de inrichting van de nieuwe gebeds- en gemeenschapsruimte aan het Kenaupark in 1949 verviel de noodzaak voor de instandhouding van het gebouw. In 1951 werd het verkocht aan de gemeente Haarlem.